

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyílt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtékintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdeményekért tértérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

A t. közönséghez.

„ZEMPLÉN”

jövő 1878. évvel kilenczedik évfolyamába lép. Azt mondják: hogy a házasságot hét tél és hét nyár próbálja meg; ha az egyesült felek ez idő alatt megtürték egymást, együttmaradásuk jövőre biztosítva van.

Mi is átküzdöttük a végzetes hét évet kis számu bár, de kitartó előfizetőink pártolásával. E kis számu közönség támogatása egyrészt, másrészt folytonos áldozatkészségünk, mely a lapkiadás terhét sok önmegtagadással hordozá, nyújtják ma is az alapot, melyen megállunk lehet s munkálkodunk a célért s a célra azon uton, melynek irányát ez előtt nyolcz évvel egész szabatosan jelöltök meg.

Ha valaki a „Zemplén” 8 évi folyamát ma átlapozza erőnk s buzgalomunk gyengesége mellett be fogja vallani; hogy megyénk közügyi és társadalmi életében azok átalakulására nézve többekévesb é tényezőkül szerepeltünk s meggyőződésünk függetlenségét minden oldalra szerencsésen megőriztük.

Ezt ígérjük jövőre is. Akaraterőnk, buzgalomunk lankadni nem fog s ha megyénk szellemi erői az anyagilag támogatókkal az eddiginél nagyobb számban lesznek segélyünkre, bizonyára meg fog látszani a lap tartalmán is, melyet kibővíteni régi vágyunk; meg fog látszani az azt átlengő szellemen, az erélyesebb hangon, melylyel tárgyilagos bírálatainknál élni fogunk: hogy tiszteletet és tekintélyt szerezzünk a zempléni sajtónak, valahányszor az szükségét látanja szavát erélyesen latba vetni.

Az előfizetés jövőre is az eddigi marad.

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 „
Negyed évre 1 „ 50 kr.

Sátoralja-Ujhely, december 20. 1877.

Boruth Elemér,
felelős szerkesztő s kiadó.

Az előfizetéseket decemberhó végeig posta-utalványon kérjük beküldetni, hogy kellő számu példányokat nyomathassunk.

A tisztujítás alkalmából a megye egészségügyi tisztikara kebelében két érzékeny jelenet fordult elő. Ugyanis Weisz Árm in eddigi alvidéki főorvos, az általánosan tisztelt és mindenkitől szeretett férfi, gyengélkedő egészsége miatt végkép visszavonulván a közhivatalos pályától, a megye összes egészségügyi tisztikara, kísérvé számos magánorvostól és gyógyszerésztől testületileg jelent nála bucsut veendő tőle, mely alkalommal hivataltársa, a felvidéki főorvos meleg szavakban emlékeztvén meg az ünnepeltnek életpályájáról, melyen

főnökei tiszteletét, alárendeltjei szeretetét és a nagy közönség becsülését aratta, mindnyájuk érzelmeit tolmácsolta, kivánván neki, hogy méltán kiérdemelt s önként választott nyugalmát még számos évekig barátai körében élvezhesse.

Weisz főorvostól az összes egészségügyi tisztikar Chyzer Kornél felvidéki főorvoshoz, most már az egész megye főorvosához ment, kit dr. Oblath Mór tiszteletbeli főorvos, s a megye legrégebb járásorvosra következő szavakkal üdvözölt:

Tisztelt megyei főorvos ur!

Zemplénmegye tisztikar orvosi iránt táplált tiszteletök, szeretetök és ragaszkodásuknak hű kifejezést adni óhajtván, érzelmüket tolmácsoló diszirat elkészítését és legidősb tagjok vezetése alatt testületileg leendő átnyújtását elhatározták.

Tisztelt megyei főorvos ur! Van szerencsénk a jelzett czélból készült és mindnyájunk aláírásával ellátott diszokmányt szivből fakadó azon kívánságunk mellett ünnepélyesen és tiszteletteljesen általadni, hogy a gondviselés önt szeretett hazánk üdvére, az orvosi rend diszére, tisztelt családjá boldogítására, törhetlen egészségben sokáig, igen sokáig tartsa meg. Éljen!!

A disziratnak, melyet Posner K. L. ismert czége az ünnepelt monogrammjával s az orvosi tudomány jelvényeivel ékített album alakjában művészileg állított ki, az összes egészségügyi tisztikar által aláírt emléklapját örömmel közöljük, mi is meg lévén győződve, hogy Chyzer főorvos ur, kinek a közegészségügy körüli fáradozásainak eredményeit lapunknak is gyakran van alkalma a közönséggel megismertetni, méltán megérdemelte azt, hogy hivatalának közegei ily melegen emlékezzenek meg róla. A felirat így szól:

„Tekintetes Dr. Chyzer Kornél zemplénmegyei főorvos urnak, a magyar tud. akadémia, az országos közegészségügyi tanács stb. tagjának, Ferencz József rend lovagkeresztésének 1877. decz. 18-án a megye egészségügyi tisztikara.

Tisztelt főorvos ur!

Szeretett főnökünk és barátunk!

Hivatalos pályánk egy szakaszának határpontján állunk. Ily pontra érve, az élet vándora vissza szokott tekinteni a megfutott pályára, még egyszer megjárva azt lelkeben s visszaidézve emlékezetébe annak fény és árnyoldalait, örömeit és viszontagságait. — Tekintsünk vissza mi is a mesgyéről, melyen állunk, a megfutott hat éves pályára! Ezt téve egy alakon akadnak meg mindnyájunk szemei, egy alakon, mely a bejárt pálya minden pontján és minden körülményei között méltóan és igazán töltötte be azt a vezérszerepet, melyre a hivatalos állás kijelölte.

A te alakod ez tisztelt barátunk! — Te voltál vezetők hivatalos pályánkon és mert jó vezetők voltál, nem mellőzhetjük, hogy most meg ne emlékezzünk rólad, hogy szavakat ne kölcsönözzünk annak, amit irántad mindnyájan érzünk.

Az mondtuk, jó vezetők voltál. Igen! tisztelt barátunk, te megmutattad, hogyan lehet oly hivatalos pályán, mely rajtad és rajtunk kívül eső okoknál fogva nem lehet csillogó eredményekben gazdag, hasznosat és jót tenni. Hazánk művelődése történetének mai korszakát a közegészségügy terén is jellemzi a nagyszabású elméleti koncepcziók küzdelme a rideg gyakorlati élet exigenciáival. Ily korszak nem az eredmények elérésének nem a gyümölcsszedésnek a korszaka. És te mégis eredményeket tudsz felmutatni. Te megvetted megyénk közegészségügyi szervezetének alapját, te kifelé is el tudtad ismertetni a közegészségügy fontosságát és becsülést tudtál neki szerezni, amilyennel azelőtt nem birt; te olyanná tudtad alkotni a főorvosi hivatalt, amilyen

előttem soha sem volt; te sulyt és tekintélyt tudtál szerezni; te mindig és mindenütt meg tudtad óvni rendünk és hivataltársaid tekintélyét és érdekeit. És mindezt lankadatlan munkássággal, ügybuzgalommal, éles gyakorlati elmével, mély emberismerettel és finom tapintatoddal.

Visszaemlékezünk a rémesztendőre, a mi „année terrible”-ünkre? Akkori érdemeidet méltányolta a tejedelmi kegy. De van egy dolog, melyet csak mi, bajtársaid méltányolhatunk eléggé, s ez bátorító, buzdító példád, melylyel akkor is, mint mindig előttünk jártál, üde, ép kedélyed, mely ha egyikünk-másikunk már-már lankadni indult, új erőt, kitartást kölcsönzött.

Romlatlan ifjui kedélyed melegével tetted mindnyájunknak kedves emléküvé a hivatalos viszonyt is, mely egymáshoz fűzött és melynek őszhangját mélyebben soha semmi sem zavarta meg.

Mindnyájunknak önzetlen jó ügyfele, soknak támasza voltál s nem egynek közülünk nyílt meg jó szived áldozatkész igaz barátsággal.

De hát mit nyujtsunk mindezekért neked mi? — Mit nyujthatnánk egyebet, mint a polgárkoszoruk legszerényebbikét, igénytelen, de őszinte szivből fakadó elismerésünket, szeretetünk, tiszteletünk, ragaszkodásunk biztosítását. Szerény jutalom igaz, de emelheti szemeidben becsét némileg annak tudata, hogy pályatársaidtól jön, azoktól, kik értéked megbecsülésében, érdemeid méltánylásában bárki másnál illetékesebbek.

Tarts meg kérünk továbbra is szeretetedben, barátságodban.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1877. decemberhó 18-án.

Dr. Oblath Mór, dr. Thomann Dávid, dr. Raisz Gedeon, dr. Paczauer Mór, dr. Grünfeld Vilmos, dr. Marossy Antal, dr. Székely Alajos, dr. Frieder Zsigmond, dr. Pápai Vilmos, dr. Hódoly Elek, Kocsarek Ferencz, Borcsik Gyula.

Óhajok és panaszok iparunk s kereskedelmünk terén.

— A budapesti kereskedelmi s iparkamara jelentéséből. —

Azon nehézkes s hosszadalmas eljárás mellett, mely hazánkban a közigazgatási érdekeket érintő kérdések megoldása körül folytatattatik, sajnálattal kell constatálnunk, hogy a megelőző évi jelentéseinkben a kereskedelmet és forgalmat illetőleg kifejezett óhajok közül vajmi kevés teljesedett. Nagy része azon nehézségeknek, melyek a kereskedelem fejlődését eddig akadályozták, még ma is fenáll, habár azok elhárításának szüksége az ország közvéleménye által egyértelműleg felismertett.

Igy ismételve sürgettük a kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvényczikk oly értelemben való módosítását, hogy e kamarák hatásköre tágíttassék és hogy azok a hivatalok teljesítésére okvetlenül szükséges közreműködését a hatóságoktól és az érdekelt köröktől a törvényre támaszkodva követelhessek. Ez óhajunk mindedig teljesítetlen maradt, annak daczára, hogy a kereskedelmi és iparkamarai intézmény ujjászervezésének szüksége nemcsak a magas kormány részéről már évek előtt felismertett, hanem szaktestületek egyletek, a sajtó és az országgyűlés által is egyaránt sürgettetik.

Szintoly sikertelenek voltak felszólalásaink a bélyeg és illetéktörvény korszerű javítása, a csőd-törvényjavaslat törvény erejére emelése, az italméresi regale megszüntetése és a consulsági ügy reformja tárgyában; pedig mind e kérdéseknek helyes megoldása az ipari és kereskedelmi tevékenység előmozdítására és a forgalom szabad mozgására kétségkívül jótékony befolyással volna.

litása szerint annál elevebben és tisztábban szemlélte ez igazságot az egész ó-kor, mennél közelebb volt származásának és fensőbb eredetének tudatához.

Ez a hit volt az, mely az ó-korban a pyramisok s királysírok, szinte képzeletet haladó, óriási épületeit emelteté; mely ős apáink emlékezetét a győzhetetlen vitéség varázsával szötte körül; mely Szókratészszel a lehető legnagyobb nyugodtsággal ürteti ki a mérgepoharat; mely által lelkesítve versengő készséggel fogadák el vértanuságok koszorúit a szentek; s mely még az észak bárdolatlan katonáiba is ellenálhatlan lelkesedést öntö a kíméletlen halál csatasíkjain — s mindezt tevék, mintha tennők ma is, annélkül, hogy megtudta volna valaki mondani, mi az a lélek?

Mindezekkel szemben is azonban, be kell vallani, hogy a lélekhalhatatlanságának hívése, habár szorosan egybefügg a temetési hagyományokkal aligha lehet egykoru az emberrel; ha csak azt fel nem tennők — amit pedig, márcsak a dolog méltósága sem enged — hogy benne az ösztönszerűleg támadt és működött. Mert ha figyelemmel kísérjük az emberiség sorsának alakulását s ebben csak a legközönségesebb nyilvánulásait is a józan társadalmi értelemnek: úgy találjuk, hogy a filozófiai elem embryo-szerű álmát aludta az anyag, s az ezzel járó alacsonyabb burokjában, s kezdetben még csak arra sem lehetett képes, hogy embertársában az ilyet ismerje föl s azzal elv- és célszerűleg szövetkezzék. Az ember tehát csak idővel, amikor már a hályog leesett értelmi szeméről, midőn beláta miért s mily viszonyok szerint él és uralkodik itt; midőn értelmes nyelven közlekedni megtaníták szükségletei: tudott kifejezést adni annak a lelki világába beöltött kényszernek, mely azt mondatá vele: „nekem lelkem van, s ez cizim halhatatlan vagyok“ s hogy: „ha megbecsülöd a lelked, becsüld a tested is, s részleisd illő végtisztességben.“

E magasztos, isteni elv ilyeszerű kifejezéskor, mondom, ismernie, vagy legalább gyanítania kellett már az embernek azt a viszonyt is, mely alkotásában az anyag és szellem között honol. E viszony felismerésénél kezdődik az anyag megkímélése a szellem iránti tekintetből. E megkímélésből pedig idővel, tisztelet megbecsülés és állandó szeretet származék a halottak iránt, mely tudvalevőleg annál tevékenyebb lett, mennél elevebben áthatotta az embereket a halhatatlansági

hit felemelő érzelmé; mert úgy vélekedének, hogy az egyes halálozás, tehát a test és lélek szétválása után is fenmarad a kényszer, hogy azok majdan az élet öntudatos méhében, még egymásra szoruljanak.

Később az egyes népek temetkezési hagyományainak ismertetésénél, veszek majd alkalmat magamnak, hogy a lélek halhatatlanságának a temetéssel kapcsolatos variációit fölemlegessem; most csak egy pár példával akarok szolgálni azon korból, midőn a halottat „nemesebb oldaláért“ még nem tudták érdeme szerint megbecsülni.

Az ős perzsa nép a madaraknak hányta ki eledeül az emberi hullákat.¹⁾ A masszagéták és derbiták szüleit, testvéreiket, rokonaikat, ha már igen megöregedtek, ők maguk megölték s megették; gondolván, hogy inkább ők, mint a férgek. A lothofagok halottjaikat a tengerbe merítették; a szabéusok még királyaik holttesteit is trágyaképeseknek tekintvén, szemétmódjára bánták el velök. Strábó írja, hogy a hirkánok olyan ebeket tartottak, melyek halottjaikat felfalták, sőt H y e r o n y m bizonyítása szerint, még félholtan is oda dobták kutyáiknak. A tibarénok, colchisziak stb. szeretett öregjeiket felaggatták. Mennyi kegyelet!.. A hyperborezeneknél pedig bevett szokás volt életuntságból — előbb jól lakván étellel s itallal — magukat a köszikláról aladobni. A chiuszbeliek halottjaik csontjait mozsarakban porrá törvén, rostán szélnek eresztették.²⁾

Ha már csakugyan igaz az, mit fentebb is mondek, hogy t. i. a temetkezésnek annyiféle volt a módja, mennyiféle volt a nemzeti szokás és vallás s hogy a temetkezés a népek műveltségének látványos tükrö: nem telik-e el borzadályal lelkünk, undorral egész valónk, látván e brutalitásokat, mikhez nem kívántatik bővebb illusztráció!

És adjuk hozzá még mindezekhez, csak egy gondolatban, hogy mi ily elődöktől lettünk s bánnunk a művelődés, az erkölcsi finomodás ujjászülő hatalma fölött!

¹⁾ Geier, De luctu Hebraeorum, p. 104. 105.
²⁾ L. Tud. Gyűjt. 1826. XII. K. 7. 1.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMEÉR.

DEUTSCH JÓZSEF utóda

kereskedésében

mindenféle fűszer- és gyarmatczikkek

a következő jutányos áron kaphatók:

Arak 1/2 kilo.

Czukor finom edelényi	—	frt 26 kr.
legfinomabb, ami itt nem kapható	—	27 "
Kávé Domingo	—	80 "
Potorico	—	85 "
Lagnayra	—	88 "
Ceylon	—	92 "
Nilghery	—	96 "
legfinomabb Jamaika ami itt nem kapható	I	— "
arany Jáva	I	5 "
Mocca	I	— "
gyöngy III.	—	90 "
II.	—	96 "
I.	I	— "
Rizs Avaeau	—	11 "
Rangen	—	12 "
finom	—	14 "
Glacé	—	16 "
legfinomabb	—	18 "
Gyertya Milly 6-os és 8-as	—	44 "
4-es és 5-ös	—	56 "
Apolló 6-os és 8-as	—	56 "
Keményítő	—	14 "
tülanglais	—	16 "
kristály	—	20 "
rizs	—	30 "

azonkívül a közeledő ünnepekre szükségeseltető fűszerárak: u. m. mák, méz, dió és olasz-mogyoró, lekvár, aszalt szilva, mandola és malozsa, lisztek stb., — továbbá legfinomabb liquer, rum és theák különféle minőségben, theasütemények, ementhali sajt, szardinia olajban, francia mustár, malaga szőlő, datolya, koszoru-, hordó- és szultán füge, legnobb francia csokoládé, a karácsonyfa felszerelésére különféle czukorneműk és gyertyácskák stb. a legjobb minőségben és legjutányosabb áron kaphatók. 3—3

MEGHIVÁS.

A sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet

t. cz. részvényesei tisztelettel meghivatnak

1878-ik évi januárhó 13-án délután 2 órakor

az intézet helyiségében tartandó

V-ik rendes évi közgyűlésre.

A tárgyalási sorrend következő:

1. **Az igazgatóság évi jelentése**, mely 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet helyiségében ki lesz függesztve.
2. **A felügyelő-bizottság jelentése.**
3. A lefolyt 77-iki üzletév mérlege; a leírások és tiszta jövedelem megállapítása.
4. **Egy igazgatósági tag választása** és esetleg:
5. A felügyelő-bizottság kiegészítése.
6. A pénztárnok évi fizetésének megállapítása.

Kelt Sátoralja-Ujhely, 1877. deczember 13.

Az igazgatóság.